

Column

High Tech en digitalisering in Plantgezondheid

De afgelopen periode hebben wij tijdens de coronacrisis veel nieuwe kennis en ervaring opgedaan met digitale communicatie:

ZOOM-vergaderingen, webinars, video-bellen, etc. In versneld tempo hebben wij het ons eigen gemaakt en de geschikte apparatuur aangeschaft of een App geïnstalleerd. Wat kunnen wij met deze kennis- en communicatiestromen, lukt het ons ook om versneld te communiceren met planten en in het bijzonder gericht op plantgezondheid? Jazeker, ook door zijn mogelijkheden voor.

Glasmuinbouw Nederland werkt aan een vergroeningsmodel voor de toekomst: De circulaire kas als Eco-systeem (KaEco). Daarin zijn vier belangrijke pijlers te benoemen: 1) gezond gewas, 2) weerbaar teeltsysteem, 3) effectief, duurzaam middelen- en maatregelenpakket en 4) High tech. Waar denken we bij dat laatste aan? Beeldcamera's en drones voor detectie en monitoring, maar ook verwerking van big data en precisie gewasbescherming. Nieuwe sensortechniek en slimme toepassingen kunnen ons ondersteunen in de aanpak van gewasbescherming, zoals vroegtijdig on-side detecteren. Dit betekent direct in de kas heel precieus bemesten. De ontwikkelingen hierin gaan supersnel.

In het algemeen hebben we in deze coronacrisis geleerd om een virus snel te detecteren en het verspreidingstraject te volgen. Door het toepassen van PCR-methodieken en de sequensen van het DNA/RNA (= bepalen van de volgorde nucleotide/basen), kan steeds sneller en exacter worden bepaald met welke organismen wij te maken hebben. Dat geldt niet alleen voor humane ziekten en virussen, maar ook voor plantenziekten en -plagen in onze kassen.

Zoektochten naar een nieuwe beheersingsmogelijkheid, zoals een vaccin tegen corona, worden nu versneld uitgezet. Wellicht geeft dit ook nieuwe inzichten in het voorkomen en/of beheersen van ziekten en plagen in onze kassen. Planten hebben immers ook een immuunsysteem en het heeft zich reeds bewezen dat wij dit kunnen beïnvloeden in onze kassen. Als nu de tijdslijn in het ontwikkel- en toelatingstraject voor dergelijke coronamiddelen en inentingsmogelijkheden voor mensen net zo snel zou verlopen voor plantenziekten, dan hebben wij een echte win-win-win situatie in plantgezondheid. Ook telers willen kunnen experimenteren met dergelijke mogelijkheden.

Door nieuwe technologieën, verdere digitalisering en artificial intelligence kunnen wij grote stappen maken op het gebied van plantgezondheid. Kunnen wij hiermee de teler vervangen? Nee, de groene vingers blijven van groot belang, al is het maar voor het opstellen van de juiste algoritmen. Wij werken met natuur en levende planten. Ziekten en plagen zijn door een onderdeel van, net als de biologische bestrijders. Wel kunnen wij plantgezondheid hiermee op een hoger niveau tillen en nieuwe uitdagingen geven aan de jonge generatie om met high tech en digitalisering de vergroening te versnellen in onze greenhouses.

Helma Verberkt
Beleidspecialist en Programmamanager Plantgezondheid, Glasmuinbouw Nederland

Colofon

Deze pagina valt onder redactionele verantwoordelijkheid van Glasmuinbouw Westland. Advertentieverkoop: Uitgeverij West Media bv, telefoon 0174-624212. **Contact** Bestuur Glasmuinbouw Westland **Jacco Vooijs**; voorzitter telefoon: 06-10358391 Follow me on twitter @VooijsWestland **Hans van Geest**; regiocoördinator **Marjolein Elgers**; bestuurlijk secretaresse. U kunt de bestuursleden bereiken via het secretariaat: telefoonnummer: 085-0036400 e-mail: info@glasmuinbouwwestland.nl website: www.glasmuinbouwwestland.nl **Relatiebeheerders** **Jos van Kester**; 06-46216729 **Kees Duijvestijn**; 06-50684311 **Ab van Marrewijk**; 06-39639131

Meldpunt misstanden Glasmuinbouw E: info@glasmuinbouwwestland.nl T: 06 10 35 83 91 (Jacco Vooijs) **Ondernemers Klankbord** www.ondernemersklankbord.nl 070-3490600

Glasmuinbouw Nederland wijst columnist Volkskrant op grote belang sierteelt

Namens 2.600 gemotiveerde en vooruitstrevende sierteeltbedrijven heeft Glasmuinbouw Nederland, samen met de KAVB en LTO Nederland, in een brief gereageerd op de column van Jean-Pierre Geelen in de Volkskrant van dinsdag 14 juli. "De opmerkingen aan het adres van de sierteelt zijn kwetsend voor een professionele sector die keihard werkt om de klappen van de coronacrisis te boven te komen. Ze zijn bovendien onjuist", stelt voorzitter Sjaak van der Tak van Glasmuinbouw Nederland.

Zinloos Geelen stelt in zijn column: 'Naast de sierbloemeteelt is geen industrie zo zinloos als de nertsenfokkerij. Hun geheel overbodige producten zijn grotendeels voor de export. De kweker verdient dik, de milieubelasting is voor het volk. De bloemenboer laat ons bestrijdingsmiddelen na.' Realiteit is, volgens genoemde organisaties, dat Nederland toonaangevend is in de productie en export van bloemen en planten. Sierteeltproducten dragen in belangrijke mate bij aan gezondheid en geluk van mensen over de hele wereld, ze leiden tot positieve emoties en minder stress. "En dan hebben we het nog niet eens over het geluk en plezier die bloemen en planten brengen. De vele acties van de sierteeltsector in de beginperiode van de coronacrisis toonden dat dit voorjaar overduidelijk aan", benadrukt Sjaak van der Tak. "Wie heeft er niet een extra bosje bloemen, een groene of bloeiende plant gekocht en aan een dierbare gegeven in die periode? Dus hoezo, zinloze producten?"

Realistisch beeld sierteelt "Vakantiebaantje", zo kondigde Jean-Pierre Geelen zijn tijdelijke rol als columnist voor de Volkskrant begin deze week aan op Twitter. Veel jongeren kiezen deze weken voor een vakantiebaantje in de tuinbouw. Daar leren en ervaren zij hoe het er in de hedendaagse sierteelt daad-

Martijn Vreugdenhil van SV.CO.

Foto: Gerard-Jan Vlekke

werkelijk aan toe gaat. Sjaak van der Tak: "Jongeren zien dat telers op grote schaal gebruikmaken van biologische bestrijding, in plaats van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Niet voor niets is de milieulast de afgelopen 20 jaar met 90 tot 95% verminderd. Jongeren ervaren in de kas en op de velden ook hoe zorgvuldig er wordt omgegaan met water en op welke wijze telers erin slagen om grote slagen te maken op gebied van energiebesparing."

Kijkje in de kas En ondertussen worden er dagelijkse grote hoeveelheden bloemen en planten van topkwaliteit klaargemaakt voor afzet in binnen- en buitenland, omdat de kwaliteit van de Nederlandse sierteelt nationaal en internationaal wordt onderkend. Met een productiewaarde van 7,1 miljard euro en een exportwaarde van 9,2 miljard

euro levert de sierteelt een forse bijdrage aan de Nederlandse samenleving en economie. Glasmuinbouw Nederland nodigt Geelen en overige redacteurs van de Volkskrant uit om een kijkje te nemen in een modern sierteeltbedrijf. "Om met eigen ogen te zien waar de sector anno 2020 voor staat, wat de doelstellingen zijn op gebied van duurzaamheid en hoe die worden gerealiseerd. Een verantwoord glasmuinbouw, dat is de inzet van de ondernemers en hun enthousiaste teams van vaste medewerkers, seizoenarbeiders en jongeren met een vakantiebaantje", aldus Sjaak van der Tak.

De ingezonden brief werd mede ondertekend door Jaap Bond, voorzitter KAVB en Wim Bens, waarnemend voorzitter LTO Nederland.

Jonge kassenbouwers denken na over Kas in 2030

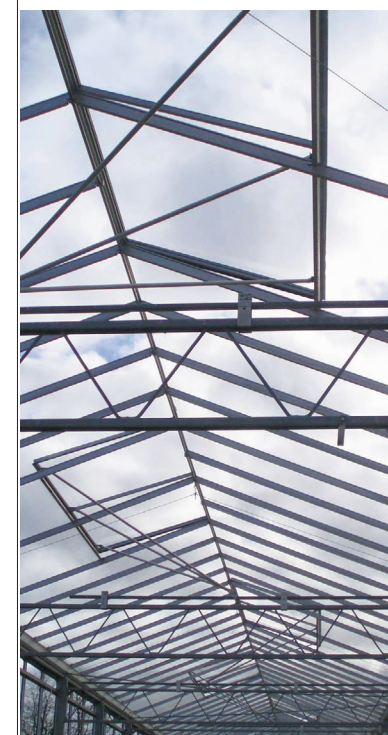

Watergekoelde LED-belichting, CO2 uit afvalverwerking, aardwarmte, aquathermie, drones voor gewasbescherming, gewas- en plukrobots en een fietscorridor om alles goed te kunnen bekijken. Dat zijn de ingrediënten van 'The day after tomorrow', het winnende concept van de Kas in 2030 challenge.

Young AVAG - het tweejarige jongerenprogramma van AVAG, de brancheorganisatie van kassenbouwers - organiseerde op 9 juli in samenwerking met Glasmuinbouw Nederland een wedstrijd die de deelnemers uitdaagde in één middag een concept te bedenken voor hoe de kas eruit ziet in 2030.

De vijftien deelnemers, verdeeld over drie teams, keken daarbij niet alleen naar de kas en technologie, maar ook naar thema's als arbeid, energie, plantgezondheid, water & omgeving en betrokkenheid bij de maatschappij. Het winnende team bestond uit: Brigitte Nugteren (Ridder Groep), Rob van den Ende (Gakon) en Pieter Ammerlaan (Havecon). De concepten van de twee andere teams bevatten eveneens interessante ideeën, variërend van een dubbellaags kas met supermarkt, wasserette en kinderdagverblijf op de eerste etage tot aan een teeltoncept op basis van door consumenten verstrekte data.

Volg ons op Social Media

Facebook: [Glasmuinbouw Westland](#)

Twitter: [@GlasmuinbouwWL](#)

Bron: [greenportwestholland.nl](#)

Aantrekkelijk werk Onderscheidend aan het winnende concept was de haalbaarheid ervan. Daarnaast hadden alle concepten veel aandacht voor robotisering, maar ook voor elementen die het werken in de glasmuinbouw aantrekkelijk moeten maken en zorgen voor transparantie naar de omgeving toe. In het winnende concept kwam dat laatste tot uiting in een inspiratiecentrum in de kas, waarbij bezoekers door een speciale corridor kunnen fietsen om zo kennis te maken met wat er in de kas gebeurt.

De drie concepten werden beoordeeld door een jury bestaande uit: Annie van de Riet (voorzitter AVAG), Quincy von Bannisseht (Glasmuinbouw Nederland), Hidde Boersma (bioloog, wetenschapsjournalist en documentairemaker), Sebastiaan Breugem (Breugem Horticulture) en Bart Stengs (Achmea). De winnaars werken hun ideeën over de Kas in 2030 verder uit om deze te kunnen presenteren tijdens het Future Trends & Innovations event in november.

Winst en onderzoek Het idee voor de challenge kwam voort uit een vraag van Glasmuinbouw Nederland over de kas in 2030. "We wilden graag weten hoe kassenbouwers de kas in 2030 zien. Concepten daarvoor geven de sector mogelijk ideeën waarmee je al meteen aan de slag kunt en die snel winst opleveren. Daarnaast kan ook duidelijk worden op welke gebieden nog onderzoek nodig is", aldus Quincy von Bannisseht, strategisch manager van Glasmuinbouw Nederland. De challenge heeft volgens hem onder meer laten zien dat de jonge kassenbouw talenten veel verwachten van lopend onderzoek naar plukrobots, CO2-afvang vanuit de buitenlucht en genetische modificatie.

Young AVAG is een tweejarig programma exclusief voor 'young potentials' van de AVAG-leden. De deelnemers ontwikkelen zich op persoonlijk en inhoudelijk vlak. Aan bod komen thema's die van strategisch belang zijn voor de AVAG-bedrijven én de 'young potentials'.

Energietransitie in gemeente Westland is een mooie puzzel

Zo'n 80% van het energieverbruik in de gemeente Westland komt op het conto van glasmuinbouwbedrijven. Zeker als het om aardgas gaat, is de tuinbouw grootgebruiker. Dat betekent dat voor de energietransitie binnen de gemeente de sector een essentiële partner is. "Wij kiezen voor samenwerking met ondernemers én een bottom-up aanpak", vertelt Jeroen Straver, Beleidsmedewerker Energie over de aanpak van de gemeente Westland.

Het zal geen verrassing zijn dat de glasmuinbouw een belangrijke rol speelt in de klimaatambities van de gemeente Westland. In het Westland Energie Akkoord uit 2019 heeft de glasmuinbouwsector daarom een prominente plek. Daarnaast komt de verduurzaming van de tuinbouw ook aan de orde in de Transitievisie Warmte die de gemeente - net als andere gemeenten - eind volgend jaar gereed moet hebben.

"We moeten enorme stappen maken", vertelt Jeroen Straver, Beleidsmedewerker Energie bij de gemeente Westland. Zo gebruiken Westlandse tuinbouwbedrijven jaarlijks zo'n 1 miljard kubieke meter gas. Een hoeveelheid die volgens de sector zelf op termijn naar 0 moet. De glasmuinbouwsector wil (onder voorwaarden) namelijk al in 2040 klimaatneutraal telen. "De opgave is mega." Maar die opgave is ook haalbaar. Zo zorgen geothermie en (rest)warmte uit de haven er wellicht al in 2030 voor dat de tuinbouwondernemers 60%-70% van de doelen voor CO2-reductie behalen. Maar die alternatieve bronnen komen er niet zomaar. Hoe werken gemeente en tuinbouw samen aan het behalen van die doelen?

De rol van de gemeente "Wij kiezen voor een bottom-up aanpak", vat Jeroen Straver de aanpak van de gemeente Westland samen. Ondernemers nemen het initiatief en de gemeente ondersteunt ze hierbij. Neem het voorbeeld van de voormalige Westland Agenda. Gemeente Westland heeft tuinbouwondernemers die een geothermieproject wilden realiseren ondersteund met subsidies vanuit de Westland Agenda. Daarnaast heeft de gemeente de bedrijven HVC en Capturam betrokken bij Trias Westland en heeft de gemeente garant gestaan voor de financiering van dit project. Dit model / project is zo succesvol geweest dat het inmiddels bij

vier nieuwe geothermie initiatieven in Westland wordt toegepast. Een goed voorbeeld van hoe samenwerking loont. Inmiddels telt Westland zes gerealiseerde geothermie-dubbelten. Een aantal dat moet doorgroeien naar circa vijftien. Naast subsidiëring en (incidentele) garantstelling faciliteert de gemeente bij de ruimtelijke inpassingen en de vergunningaanvragen. Ook is de gemeente met enige regelmaat actief in de lobby, bijvoorbeeld bij het ondersteunen van ondernemers bij de ODE en CO2-voorziening; daarbij werkt de gemeente nauw samen met andere belanghebbenden, zoals Glasmuinbouw Nederland. Verder is de gemeente altijd op zoek naar bruikbare subsidies. Vooral de Europese subsidies met het voorgestelde Green Deal-programma lijken interessant.

Lokale verschillen Om taken goed te kunnen uitvoeren, heeft de gemeente veel overleg met belanghebbenden. De gemeente wil ook met glasmuinbouwondernemers in gesprek gaan over vragen als: wat is je stappenplan om CO2-neutraal te ondernemen? Op basis daarvan kunnen we onze inzet bepalen. Dat wil de gemeente samendoen met partijen als Glasmuinbouw Nederland en Greenport West-Holland. Ook heeft het de voorkeur van de gemeente om daarbij kennis partijen en financiële instellingen te betrekken. Gemeente Westland houdt daarbij de lokale verschillen in het oog. "Zo zijn er in het Westland relatief veel bloementelers en wordt er veel belicht." Maar ook zijn er in Westland relatief veel koude telten en opengrondeelt. Dit alles maakt dat gemeente Westland vanuit de specifieke gebiedskenmerken andere belangen heeft dan bijvoorbeeld de gemeente Wieringermeer.

Potentie Er is voor de gemeente een groot verschil tussen het CO2-arm maken van de warmtevoorziening en de elektravoorziening. Bij warmte zorgen geothermie en restwarmte voor een belangrijke vermindering van de afhankelijkheid van aardgas. Voorwaarde daarbij is wel dat Warmte Systeem Westland wordt gerealiseerd naast nieuwe lokale warmtebronnen en een aftakking van de leiding vanaf de Rotterdamse haven naar Den Haag worden aangelegd. Dan elektriciteit: Straver verwacht

dat het gebruik van elektriciteit blijft toenemen. Dit komt door de ontwikkeling van de belichting (LED) maar ook het toenemend gebruik van warmtepompen in de glasmuinbouw. Enerzijds kan er meer duurzame elektriciteit geproduceerd worden, bijvoorbeeld door meer zonnepanelen op bedrijfsdaken. Straver: "Daar is zeker nog potentie. Punt is wel dat de business case nog ongunstig is en het op te wekken vermogen relatief laag." Tegelijk is het belangrijk dat het glasmuinbouwcluster gaat besparen, bijvoorbeeld met nieuwe teelttechnieken (als Het Nieuwe Telen) en via het programma Kas als Energiebron.

Aangezien er in het Westland naar verwachting ook relatief vaak gereconstrueerd gaat worden biedt dat ook kansen om te verduurzamen. "Het is een uitgelezen kans om bij nieuwbouw energiezuinige technieken toe te passen." Ook ziet Straver nog veel mogelijkheden bij het gebruik van data in de teelt. Hij ziet dat het gebruik van data een steeds grotere vlucht gaat nemen. Zowel voor CO2-vrije warmte als elektriciteit is het belangrijk dat de infrastructuur op orde is.

Elkaar versterken Straver: "De economie in onze gemeente is voor een zeer groot deel afhankelijk van de tuinbouw. Energie is en blijft belangrijk voor de glasmuinbouw. Het is vanuit maatschappelijk oogpunt belangrijk dat het cluster verduurzaam. Tegelijk zie je dat de belangen van glasmuinbouw en inwoners tegengesteld kunnen zijn. Zo willen inwoners van de gemeente geen windmolens terwijl tuinbouwbedrijven dat wel willen." Straver ziet daarentegen ook dat glasmuinbouw en gebouwde omgeving (woningen en bedrijven) elkaar kunnen versterken. "Zo kan de gebouwde omgeving de business case van een warmtenet versterken. En dat is het mooie aan het Westland."

DUIJNISVELD
KASCONSTRUCTIES

SANTEN & GASILLE
MAKELAARS

De makelaars met een andere aanpak

- Aan- en verkoop
- Reconstructie
- Onteigening
- Taxatie en advies

DE LIER 0174-511300
SANTEN-GASILLE.NL

(advertorial)

Westland Verstandig: Blijkbaar worden buiten de bewoners om plannen gemaakt voor de gemeenschappelijke ruimte in de Lessenaar in Kwintshoel. Westland Verstandig vindt dat de huidige ruimte moet blijven en niet moet worden teruggebracht tot een koffiekorner. Ook de bewoners willen dat!

Westland Verstandig maakt zich al enige tijd druk over de plannen van Wonen Wateringen om de Lessenaar te ontvoeren van haar gemeenschappelijke-/recreatieruimte. De bewoners hebben met meer dan 100 handtekeningen verklaard daartegen te zijn. Die wens van de bewoners wordt blijkbaar niet gerespecteerd. Zij huren zelfstandige woonruimte inclusief gebruik van de betreffende ruimte en die ruimte mag dus niet afgenomen worden. Dat nog los van het feit dat we nou net als gemeente moeten zorgen voor seniorenwoningen met een gezamenlijke-/recreatieruimte zoals nu al in de Lessenaar aanwezig is. Door dat nu te wijzigen wordt geen recht gedaan aan de vanouds bestaande situatie. Wij roepen dan ook alle betrokken partijen op om alsnog terug te komen op deze plannen. Met name Vitis en de Stichting Vrienden Ouderen Wateringen en Kwintshoel zouden toch niet moeten meewerken aan deze plannen van de woningcorporatie. Beter zou zijn om de handen in elkaar te slaan om eventueel op een andere wijze uitbreiding van de Lessenaar te realiseren. Westland Verstandig wil op korte termijn met alle betrokken partijen om de tafel om alsnog voor elkaar te krijgen dat de huidige situatie in stand blijft. In ieder geval zijn de plannen al uitgesteld tot begin 2021 zodat er nog wel ruimte is voor overleg. Ons Burgerkantoor in 's-Gravenzande aan het Marktlein 10 is in augustus op de maandagavonden open tussen 19.00 uur en 21.00 uur. Ons Burgerkantoor in Naaldwijk is gesloten van 1 augustus tot en met 30 augustus. U kunt ons wel altijd bellen op 06-53401068 of mailen naar info@duijnsens.net.

Zie ook: [www.westlandverstandig.nl](#)